Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 22 февраль 1970 йил, якшанба ◆ № 44 (14.510) ◆ Баҳоси 2 тийин.

Ишчи ва деҳқонларнинг кўпчилиги ўзларининг Совет ҳокимиятини — меҳнаткашлар ҳокимиятини ҳимоя қилаётганликларини билган, ҳис этган ва кўрган, ўзлари ҳимоя қилаётган ишнинг ғалабаси уларга ва уларнинг болаларига маданиятнинг бутун самараларидан, инсон меҳнатининг бутун самараларидан баҳраманд бўлиш имкониятини таъминлашини билган халқни ҳеч қачон енгиб бўлмайди.

● *Ватанни ҳимоя қилишга, Совет Социалистик Республикасини ҳимоя қилишга жиддийлик билан, зўр бериб, тинмай тайёрланингиз!*

В. И. ЛЕНИН

23 ФЕВРАЛЬ—СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

Эртага совет халқи, бутун прогрессив инсоният Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 52 йиллик юбилейини нишонлайдилар. Бу сана умумхалқ байрамига айланишининг боиси — Қуролли Кучларимизнинг Ватан озодлиги йўлида эришган оламшумул ғалабалари, Улуғ Октябрь социалистик революцияси қўлга киритган ғалабаларни мустаҳкамлаш, жаҳонда тинчлик ўрнатиш соҳасида ғоят беқиёс жасорат намуналарини кўрсатганидадир.

Улуғ Ленин, ҳарқандай революция ўзини ҳимоя қила олсагина бирон нарсага арзийди, деган эди. У мамлакатимизда Қизил Армияни ташкил этиш билан бирга, унинг ғоявий-ташкилий принципларини белгилаб берди. Доҳий тарбиясини олган биринчи ишчи-деҳқон Қизил Армиясининг қўшинлари ўзининг дастлабки қадамлариданоқ Октябрь революцияси қўлга киритган ютуқларнинг, халқ манфаатларининг чинакам ҳимоячиси сифатида майдонга чиқди. Совет Армияси Ватанимизнинг ички ва ташқи душманларига қарши олиб борилган аёвсиз жангларда ҳар жиҳатдан тобланди ва камол топди. Қизил Армиянинг дастлабки жасоратлари, муваффақиятларидан фахрланган Ленин, жаҳонда нима учун курашаётганини билган, қуролланган куч пайдо бўлди, деган эди.

В. И. Ленин ғамхўрлиги ва бевосита раҳбарлигида Туркистонда ҳам Қизил Армия қўшинлари тузилди. Бу қўшинларга ажойиб рус саркардалари — М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев ва бошқалар бошчилик қилдилар. Доҳий ғояларидан илҳомланган Туркистон Қизил қўшинлари Ўрта Осиё республикаларида социалистик революция ғалабаларини мустаҳкамлаш, контрреволюционерлар, бой ва кулаклар, босмачилар ҳамда революция ва халқнинг барча душманларига қарши курашда беқиёс матонат кўрсатдилар.

Коммунистик партия ғамхўрлигида маҳаллий миллат вакилларидан ҳам ажойиб лашкарбошилар, ботир жангчилар етишиб чиқди. Улар орасида ўзбек халқининг фарзандлари — генераллар М. Миршаропов, М. Узоқов, С. Раҳимов, Ф. Норхўжаев, К. Каримов ва бошқалар бор. Улуғ Ватан уруши йилларида эса қанчадан-қанча ўзбек йигитлари Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони ва бошқа кўплаб жанговар орден ва медаллар олишга мушарраф бўлдилар. Улар бундай юксак таҳсинга Ватан ҳимояси учун олиб борилган жангларда кўрсатган бебаҳо қаҳрамонликлари учун сазовор бўлдилар.

Армиямизнинг буюк қудрати, инсонпарварлик миссияси айниқса Улуғ Ватан уруши даврида янада яққол намоён бўлди. Сталинград ва Москва остоналарида, Ленинград яқинида, Днепр бўйларида, Курск дугасида армиямиз фашизмнинг куч жиҳатидан устун бўлган қўшинларини бопплаб адабини берди. Унинг интернационализм принципларига содиқ эканлиги Европадаги яна қанчадан-қанча давлатларни ва халқларни фашизм асоратидан қутқариб қолишида ўз ифодасини топди. Ана шу ҳаёт-мамот жангларида Ватанимизнинг барча миллат вакиллари билан бир сафда туриб ўзбек йигитлари ҳам душманга қарши қаҳрамонларча кураш олиб бордилар. Ўзбек деҳқони ва ишчиси эса армия учун қурол-аслаҳа, кийим-кечак, озиқ-овқат етказиб беришдек улуғ ишга катта ҳисса қўшди.

Улуғ Ватан урушидаги ғалаба Совет Армиясининг жаҳон миқёсидаги обрў-эътиборини янада ошириб юборди. Дунёда энг эзгу идеаллар, тинчлик ва халқлар озодлиги учун фидокор курашчи сифатида номини кўкларга кўтарди. Мана, ўша буюк ғалабадан бери қарийб 25 йил ўтди. Фашизм вайронага айлантирган шаҳар ва қишлоқлар ўрнида совет кишиларининг яратувчилик меҳнати туфайли янги шаҳар ва қишлоқлар қад кўтарди. Янги авлод камол топди.

Лекин империалистик доиралар янги уруш оловини ёқиш учун баҳона қидириб юрибдилар. АҚШнинг Вьетнам халқига қарши олиб бораётган хиёнаткорона урушлари, Исроилнинг араб мамлакатлари территориясидаги босқинчилик сиёсати ана шундан яққол далолат бериб турибди. Шу боисдан ҳам Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати мамлакатимиз мудофаа қувватини янада ошириш, уни замонавий техника билан қуроллантириш, қўшинларимизнинг шахсий состави ҳарбий маҳорати ва ғоявий-сиёсий тайёргарлигини ошириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Айниқса армия билан халқ ўртасидаги алоқалар тобора мустаҳкамланяпти. Бунда жуда катта ҳикмат бор. Чунки армиямизнинг қудрати унинг кенг меҳнаткашлар оммаси билан нечоғли мустаҳкам алоқада бўлишидадир. Бу бирлик совет кишиларининг ўз армиясига нисбатан бўлган зўр садоқати, беқиёс ишончида, кундалик ёрдамида ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. Бизда Ватанни ҳимоя қилиш ҳар бир совет гражданининг муқаддас бурчи бўлиб қолган.

Шонли Қуролли Кучларимиз ўзларининг 52 йиллик байрамини янада куч-ғайратга тўлган, бутун жангчилари ва офицерлар составининг ҳарбий ва ғоявий-сиёсий маҳорати янада ошган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Улуғ Ленин тарбиясини олган ва унинг ғояларини изчил бажараётган шавкатли Қуролли Кучларимиз ва Ҳарбий-Денгиз флотимиз жаҳонда ҳамиша тинчликни барқарор қилиш учун социализм ғалабаларининг ишончли соқчиси сифатида ўз постида зийрак ва дадил тураверадилар.

В. И. Ленин Қизил майдонда. Умумий ҳарбий таълим олиш учун келган қўшинлар олдида нутқ сўзламоқда. Москва, 25 май, 1919 йил.

ТАСС фотохроникаси.

АХБОРОТ

ХУШХАБАРЛАР

БОДОМ ГУЛЛАДИ

Сурхон воҳасининг жанубида баҳор нафаси уфуриб қолди. Термиз, Шеробод, Жарқўрғон районларининг қир-адирлари яшил сабзалар билан қопланди. Қоқи гуллар очилди. Термиз шаҳри биқинидаги боғларда бодом гуллади, ўрик ғунчалари лаб очяпти.

СУВЧИГА ОЛТИН МЕДАЛЬ

Абдулла Холдоровга сувчилик ота касб. Учқўрғон районидаги «Коммуна» колхозини тузишда, мустаҳкамлашда, пахтачиликни ривожлантиришда унинг кўп меҳнати синган. Пахтачиликни комплекс механизациялаш, хўжалик экономикасини кўтаришга қўшган баракали хизматлари учун Абдулла Холдоровга СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг олтин медали топширилди. Кўмуш ва бронза медаллар билан мукофотланганлар орасида С. Қўчқоров, М. Маҳмудов, С. Қамбарова каби механизаторлар, сувчилар, пиллачилар ҳам бор.

ОБОДОНЧИЛИК ОЙЛИГИ

Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг шаҳарлари ва қишлоқ районлари марказларида ободонлаштириш ишларини жадаллаштириш учун зарур тадбирлар кўрилмоқда. Ободонлаштириш ва санитария ишларини яхшилашда энг яхши натижаларга эришган шаҳар ҳамда районларга мукофотлар бериладиган бўлди. Шу мақсадда Автоном Республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети кўчма Қизил байроқ таъсис этди. Байроқ квартал натижаларига қараб берилади ва 25 минг сўм пул ҳам топширилади.

НАМАНГАН ЧОРВАДОРЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Забардаст беш йилликнинг сўнгги йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун курашаётган Наманган областининг чорвадорлари дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга гўшт сотиш биринчи квартал плани бажарилди. Қабул пунктларига 1820 тонна ўрнига 1870 тоннага яқин семиз гўшт топширилди.

Бу муваффақиятга 510 тонна гўшт сотиб, квартал планини бир ярим баравар бажарган Уйчи районининг чорвадорлари баракали ҳисса қўшдилар.

ФИНЛЯНДИЯ МАРКАЗ ПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БЎЛИШИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Финляндия Марказ партияси секретари вазифасини ижро этувчи И. Лойкканен бошчилигидаги шу партия делегацияси 9 февралдан 16 февралгача Совет Иттифоқида бўлди.

Делегация Москва ва Тошкентда бўлди, КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалиги бўлимида, «Правда» редакциясида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида учрашув ва суҳбатларда ҳозир бўлди. Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги ва маданиятининг ютуқлари билан танишди.

Марказ партияси делегацияси СССРга қилган сафарининг охирида КПСС Марказий Комитетида қабул қилинди. Делегация билан суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаков, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. С. Беляков қатнашдилар.

Дўстона муҳитда ўтган суҳбат вақтида ҳар иккала томон Марказ партияси делегациясининг СССРга қилган визити ижобий аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади ва партиялар ўртасидаги алоқаларни янада кучайтиришга тайёр эканлигини билдирди.

Ҳар иккала партиянинг вакиллари суҳбат вақтида Финляндия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларининг умумий аҳволидан мамнун эканликларини айтдилар.

Кўпгина халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди. Фикрлашиб олиш вақтида кўп масалалар юзасидан ҳар иккала партиянинг позициялари бир-бирига мос келганлиги ёки яқинлиги қайд қилинди. Жаҳоннинг бир қанча районларида кескинлик сақланиб қолаётганлиги сабабли ҳар иккала томон ташвишланаётганлигини билдирди. Ҳар иккала томон Вьетнам халқига ўз истиқболига доир масалаларни ташқаридан ҳеч қандай аралашувга йўл қўймай мустақил ҳал этиш учун тўла имконият таъминлаб берилиши лозим эканлиги ҳақидаги фикрларини таъкидлади.

Томонлар Яқин Шарқдаги аҳвол кескинлашиб бораётганлигидан ташвишланаётганлигини изҳор қилдилар ва бу райондаги тинчлик Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюцияси асосида тикланиши лозим эканлиги тўғрисидаги муштарак фикрларини айтдилар.

Ҳар иккала партиянинг вакиллари Европадаги вазиятни муҳокама қилиш вақтида давлатларнинг Умумевропа кенгашига тайёргарлик ва бу кенгашни ўтказишга тааллуқли таклифлар, шунингдек Финляндиянинг бу масаладаги ташаббуси халқаро майдонда кенг қўллаб-қувватланганлигини уқтириб ўтдилар. Ҳар иккала партия Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга ёрдам берадиган ташаббусни амалга ошириш учун бундан буён ҳам ҳаракат қилаверади. Президент Кекконеннинг Европа Шимолида ядро қуролидан холи зонани вужудга келтириш ҳақидаги ва Варшава Шартномаси билан НАТО бир-бирига дуч келадиган районда — Финляндия—Норвегия чегарасида тинчликни таъминлаш тўғрисидаги таклифлари ҳам актуал таклифлар эканлиги таъкидланди.

Марказ партиясининг делегацияси Финляндиядаги ички сиёсий вазият тўғрисида сўзлаб берди ва жумладан, ҳозирги ҳукумат коалициясига кирган сиёсий партиялар ҳамкорлигининг ижобий тажрибасини кўрсатди. КПСС вакиллари ҳам Совет Иттифоқида Паасикиви — Кекконен ташқи сиёсий йўлини бундан буён ҳам амалга ошириш гарантияси бўлган бундай ҳамкорликни мамнуният билан табрикламоқдалар, дейишди.

Суҳбатнинг охирида Финляндия делегацияси КПСС Марказий Комитети Финляндияга Марказ партиясининг меҳмони сифатида делегация юборсин, деган истакни изҳор қилди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди, делегациянинг сафар қилиш вақти қўшимча равишда келишиб олинади.

«МОЛНИЯ-1» АЛОҚА ЙЎЛДОШИ

1970 йил 19 февралда Совет Иттифоқида навбатдаги «Молния-1» алоқа йўлдоши учирилди.

«Молния-1» алоқа йўлдоши олис телефон-телеграф радио алоқа системасини эксплуатация қилишни таъминлашга, шунингдек СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоғининг узоқ Шимол, Сибирь, Узоқ Шарқ ва Ўрта Осиё районларида жойлашган пунктларига юборишга мўлжалланган.

Йўлдош Шимолий ярим шарда апогейи 39175 километр ва Жанубий ярим шарда перигейи 487 километрга борадиган баланд эллипссимон орбитага чиқарилди.

Олинган маълумотларга кўра, йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

«Молния-1» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ ўтказилмоқда.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКАМИЗДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ

ҲАММА НАРСА КЎКЛАМГИ ЭКИШГА ТАХТ ҚИЛИНСИН!

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари дала ишларини авж олдириб юбориб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштиришга замин тайёрламоқдалар.

Экин майдонлари ўтган йилдагига қараганда барвақт шудгор қилиниб қўйилди. Тошкент, Андижон ва Бухоро областларининг хўжаликлари айниқса яхши натижаларни қўлга киритдилар. Шудгор қилинган ерларга минерал ўғит кўплаб солинди. Фосфорли ўғитлар ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўп солинди. Бироқ ҳамма областларда ҳам шундай қилинди деб бўлмайди. Чунончи, Тошкент областининг хўжаликларида 216 минг гектардан кўпроқ ер шудгор қилинган бўлса ҳам фақат 77 минг гектар ер ўғитланган. Сирдарё ва Қашқадарё областларининг хўжаликларида ҳам аҳвол худди ана шундай. Минерал ўғитлардан энг кўп самара олиш учун эндиликда колхоз ва совхозларнинг агрономлари, агрохимия лабораторияларининг мутахассислари чигит экиш бошлангунга қадар қандай ўғитлар ва уларни қанча миқдорда солиш кераклигини белгилаб олмоқлари зарур. Шудгор қилинган ерларга органик ўғитлар кам солинганлигини эътиборга олиб, чигит экиш бошланадиган кунларгача уларни тайёрлашлари ҳамда кўпроқ компост сифатида солмоқлари керак.

Шўрхок ерларда мўл ҳосил етиштириш учун яхши текисланган майдонларда ерларнинг шўрини ювишни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш лозим бўлади.

Фан ва тажриба кўрсатганидек, кузги-қишки мавсум ерларнинг шўрини ювиш учун энг яхши муддатдир. Бироқ қулай шарт-шароитлар бўлишига қарамай, бу иш ҳали тамомлангани йўқ. Республикамизда 1586 минг гектар ернинг шўри ювилиши керак, 15 февралгача эса атиги 426 минг гектар яъни 26,9 процент ернинг шўри ювилган. Сирдарё, Фарғона ва Наманган областларида бу иш айниқса қониқарсиз олиб борилмоқда. Вазифа сув ресурсларидан максимал фойдаланишдан, барча колхозлар ва совхозларда ерларнинг шўрини ювишни зудлик билан туғаллашдан иборат.

Маълумки, ер ости сувлари чуқур бўлган жойларда эҳтиёткорлик мақсадида ва экишдан аввал суғориш фойдалидир. Бироқ бу иш ҳам сусткашлик билан олиб борилмоқда: пландаги 762 минг гектар ўрнига 15 февралгача шу майдоннинг ярми суғорилган, холос. Сурхондарё. Самарқанд ва Андижон областларининг хўжаликлари бу ишда айниқса кейинда қолмоқдалар.

Суғориш ва коллектор-зовур шохобчаларини тозалаш суръатлари жуда паст. Республикада умуман суғориш шохобчаларининг 81 процентдан кўпроғи тозаланган бўлса, Сирдарё областида атиги 11 процент, Сурхондарё областида 36 процент, Фарғона областида 44 процент ва Андижон областида 48 процент тозаланган. Шуни ҳисобга олиш керакки, коллектор-зовур шохобчаларини, айниқса хўжалик доирасидаги зовур ва коллекторларни ўз вақтида тозаламаслик шўр ювиш самараларини камайтиради, бу эса Сирдарё ва Бухоро областларидаги бир қанча хўжаликлар мисолида кўриниб турибди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети вилтга қарши кураш учун шошилинч чоралар кўришга даъват этдилар. Бу соҳада кўпгина ишлар қилинмоқда.

Чигитни илгари вилт билан зарарланмаган ерларга экиш плани ишлаб чиқилди. 1.195 минг гектар ердаги ғўзапоя йиғиштириб олинди. Бироқ шуни таъкидлаб ўтиш керакки, кўпгина хўжаликлар вилтга қарши курашда бу тадбирнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаётирлар. Янгийўл районида 5 минг гектардан кўпроқ майдон ғўзапояси йиғиштириб олинмай ҳайдаб юборилган, Учқўрғон районидаги Ленин номли совхознинг биринчи бўлимидаги ҳамма ерлар ғўзапояси йиғиштирилиб олинмай ҳайдаб юборилган. Бекобод, Қўрғонтепа, Жиззах районлари ва бошқа баъзи районларнинг хўжаликларидаги анчагина майдонлар ғўзапояси йиғиштирилиб олинмай ҳайдалган. Вазифа ғўзапояни яқин кунлар ичида даладан йиғиштириб олиб, уни карталардан ташқарига чиқариб ташлашдан иборат. Вилтга қарши курашда ва тупроқнинг ҳосилдорлигини оширишда пахта билан бедани алмашлаб экишни жорий этиш биринчи даражали аҳамиятга эга. Лекин кўпгина хўжаликларда алмашлаб экиладиган майдонлар ҳалигача аниқ белгиланмаган, беда, маккажўхори ва бошқа экинлар экиладиган майдонларни аниқлаш туғалланмаган. Хўжаликлар беда уруғи билан таъмин этилганлари йўқ.

Пахтанинг вилтга чидамли навларини кўпайтириш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш — вилтга қарши курашнинг воситаларидан бирилир. Яқин кунлар ичида колхозлар ва совхозларда вилтга чидамли қандай навлар экилажагини аниқлаб чиқиш, улар экиладиган участкаларни белгилаб олиш керак. Уруғлик ҳал қилувчи рол ўйнайди. Бироқ, 15 февралгача 130 минг тонна, яъни зарур миқдордаги уруғнинг қарийб 58 проценти тайёр, холос. Хоразм ва Қашқадарё областларида, шунингдек Қорақалпоғистон АССРда уруғлик фондини тозалаш суст боряпти. Уруғликни тозалаш технологиясини бузиш ҳоллари рўй бермоқда. Баъзи пахта заводлари уруғликни жуда майдалаб юбормоқдалар. Фақат Тошкент пахта тозалаш заводигина 1490 тонна, Қашқадарё областининг пахта тозалаш заводлари эса 1770 тонна ностандарт уруғлик ишлаб чиқарди. Ҳамма жойда ҳам уруғликни тозалаш тўғри ташкил этилган деб бўлмайди. Уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлаш учун уруғлик тайёрлаш плани зўрға 16 процентга етар-етмас бажарилган. Бу эса ташвишли ҳолдир.

Бир қанча областлар баҳорги дала ишларига ҳозирнинг ўзиданоқ киришдилар, бироқ техника ремонти ҳали тамомланган эмас. 16 февралгача колхоз ва совхозларда 26 мингдан кўпроқ трактор, яъни тўртдан бир қисми тайёрланмаган. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Сирдарё областларида эса тракторларнинг атиги 62-70 проценти ишлаб турибди. Бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш суръатлари ҳам ҳали жуда паст.

Қишлоқ хўжалик органлари ва «Узсельхозтехника» бўлимлари ремонт ишлари суръатини ошириш, шунингдек механизатор кадрлар тайёрлаш учун зарур тадбирлар кўришлари керак.

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

ҲАМҚИШЛОҒИМИЗ ЭМАСМИКАН?

◆ Элмуродовни билганлар бор...
◆ У ҳақиқатан ҳам кумушкентликми?
◆ Собиқ тракторчининг ҳамкасби Ш. Қаюмов хабар қилади:

«Моҳир мерган Элмуродов 107 фашистни отиб ўлдириб, Қаҳрамон бўлиб, 1943 йилда она-қишлоғига келиб кетган.

◆ М. Элмуродов ҳақиқатан Совет Иттифоқи Қаҳрамоними?

Хотирангизда бўлса, биз бундан бир неча кун аввал «Совет Ўзбекистони»да «Элмуродовни билган борми?» деган бир кичик мақолани сурати билан эътиборингизга ҳавола қилган эдик. Кўрган бўлсангиз, суратда 1158-полкнинг партбюро мажлисида моҳир мерган М. Элмуродовни жанг майдонининг ўзида партияга қабул қилинаётгани тасвирланган. Бу сурат СССР Мудофаа министрлигининг ҳарбий нашриёти 1967 йилда босмадан чиқарган **«Ленин гвардияси жангчилари»** номли китобдан кўчириб олинган. М. Элмуродов ўзбекистонлик ҳамюртимиз бўлса эҳтимол, деган фикрга борган эдик. Унинг тўғрисида бошқа ҳеч қандай маълумотга эга эмасдик.

Мана, энди тахминимиз ҳақиқат бўлиб чиқмоқда. Орадан ҳеч қанча ўтмай «Элмуродов — ҳамюртимиз», «У — ўзбекистонлик», «Суратдаги киши Маҳмуд ака Элмуродовнинг ўзи», «У — бизнинг жигаримиз» деган мазмундаги хатларни олмоқдамиз. Мардлик — мангулик дегани шу-да! Ватаннинг мард ўғлони М. Элмуродовни халқимиз унутмаган экан. Уни билган-кўрганлар жуда кўп экан. Хатлар шундан далолат бериб турибди.

Бугун биз ана шундай хатлардан иккитасини эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз:

«Ҳурматли редакция, «Совет Ўзбекистони»нинг шу йил 6 февраль сонидаги «Элмуродовни билган борми?» сарлавҳали мақолани ўқиб, милтиқ ушлаб турган кишининг суратини кўриб, беихтиёр эски юриш-туришимизни эслаб кетдим.

Мен Элмуродов Маҳмуд билан Улуғ Ватан урушигача бирга тракторчи бўлиб ишлаганман. Суратдаги милтиқ ушлаб турган киши Элмуродовнинг худди ўзгинаси! Моҳир мерган Элмуродов 107 фашистни отиб ўлдириб, Қаҳрамон бўлиб, 1943 йилда она-қишлоғига келиб кетган» деб ёзади Самарқанд область Оқдарё районидаги «Оқдарё» совхозидан Шукур Қаюмов.

Шу райondаги «Даҳбет» совхозида яшовчи Мурод Жабборов эса бу хушхабарни тўлдиради:

«Элмуродов бизнинг қишлоғимизда яшаган, тўғрироғи қўшнимиз эди, — деб ёзади у. — Маҳмуд ака аскарликка кетмасдан аввал Кумушкент қишлоғида яшар ва тракторчи бўлиб ишларди. 1941 йилда кўнгилли равишда Қизил Армия сафига жўнаб кетган. 1943 йилнинг бошларида эса қишлоғимизга қисқа муддатли отпускага келган. Маҳмуд аканинг кўкрагини қаҳрамонлик нишони безаб турар эди. Ўшанда қишлоқларда Маҳмуд аканинг қаҳрамон бўлиб келиши шарафига катта-катта йиғинлар бўлган. Унинг ўзи халқ ўртасига чиқиб, қандай қилиб Қаҳрамон бўлгани ҳақида мароқ билан сўзлаб ҳам берган. Эсимда бор. У полкида энг моҳир мерганлардан бўлиб бир ўзи 107 фашистни ер тишлатиб Қаҳрамон бўлган экан. Элмуродов отпускадан қайтиб кетгандан кейин бир икки хат олдик, холос. Кейин ҳеч қандай хат-хабар бўлмади. Шу-шу бедарак. Умр йўлдоши Бибиражаб Рўзиева ҳозир ҳаёт».

Бу иккала хат ҳам М. Элмуродов урушдан аввал Оқдарё районидаги Кумушкент қишлоғида тракторчи бўлиб ишлаганини тасдиқлаб турибди. Лекин биз аввалги мақолача билан бирга берган суратдаги киши бу кумушкентлик М. Элмуродовнинг фамилиядоши, адаши бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Оққўрғондан хабар қилишларича, уруш вақтида бу ердан ҳам Элмуродов деган мерган чиқиб, фашистларни роса қақшатган. У ҳам донғи кетган мерганлардан бўлган.

Кумушкентлик Элмуродовни унинг ҳамқишлоқлари **«У 1943 йилда Қаҳрамон бўлиб она-қишлоғига келиб кетган»** деб ёзадилар. Биз ҳозиргача маълум бўлган Ўзбекистондан чиққан Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари рўйхатини кўриб чиқдик. Лекин М. Элмуродовнинг фамилиясига кўзимиз тушмади. Ўша алғов-далғов йилларда нималар бўлмаган. Мана, орадан неча йиллар ўтишига қарамай жанговар шунқорларининг орден ва медаллари ўз эгаларини энди топмоқда. Балки М. Элмуродов қаҳрамонликка тавсия этилган бўлса-да, нишонини олиб улгурмагандир. Ўзи бедарак кетиб, унинг қаҳрамонлиги бизга қоронғу бўлиб қолгандир. Лекин қаҳрамонлик унутилмайди. Буни тасдиқловчи ҳужжатлар, одамлар, машҳур снайпер М. Элмуродовнинг қуролдош дўстлари ҳам топилиб қолса ажаб эмас.

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи жангчилари ҳарбий-техника маҳоратларини кун сайин такомиллаштирмоқдалар. Буюк саркарда Суворов «машқда қийин бўлса, жангда енгил кўчади» деган эди. Бу ҳикматни дилга жо этган жасур жангчилар замонавий ҳарбий техникани мукаммал эгаллаш ва уни моҳирлик билан бошқариш устида қунт билан ишламоқдалар. Ватан ўғлонлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини жанговар ва сиёсий тайёргарлик бўйича аъло баҳолар билан нишонлашга аҳд қилишган. Юқоридаги суратда сиёсий ва ҳарбий тайёргарлик аълочиси Эргаш Давлатбековни кўриб турибсиз. Пастдаги суратда эса, артиллерия разведкаси бўлинмасининг командири кичик сержант Алексей Резников (ўнгда) ўз хизматдошлари билан навбатдаги машғулотда.

А. Асанов фотолари.

ТИРИК КИШИГА ЁДГОРЛИК

Зоир Камоловга 1943 йил Харьков шаҳри яқинидаги Анастасиевка қишлоғида ёдгорлик ўрнатилди. Бу воқеа қуйидагича содир бўлган:

1943 йил август ойида Харьков шаҳрини озод қилиш учун бўлган қаттиқ жангларда ўспирин йигит Зоир Камолов ҳам жанг майдонида эди. Шаҳар икки марта қўлдан-қўлга ўтади. Зоир ҳам пулемёти билан душманнинг муҳим позициясини тинмай ўққа тутди. Етти кишилик расчётдан иборат пулемётчилар бўлинмаси бу жангда 200 га яқин немисни «ер тишлатди».Ноилож қолган душман танкларини ҳужумга ташлади. Қаттиқ жанг бошланди. Зоир граната улоқтириб бир танкни ёндириб юборди. Иккинчи танк эса ҳамроҳига ёрдамга келиб, оғзидан ўт пуркаб Зоир дзотини эзиб ташлаш мақсадида шиддат билан бостириб кела бошлади. Зоир бу танкка ҳам ўт очди. Танк гир айланиб, таққа тўхтади. Шу дам Зоир турган жойини ўзгартириш зарурлигини пайқади. Чунки ҳамма томонидан унга қарши танклар кела бошлади. Зоир пулемётини судраб, бошқа жойга ўтаётганда оёғига ўқ тегди. Яраланганига қарамай, душманга қарши ўт очиб турди. Яра азобидан кўзи тиниб, ўзини йўқота бошлаганда, госпиталга олиб кетаётганларини сезди. У Клинци шаҳридаги госпиталда беш ой даволаниб, сафга қайтади. Лекин бундан бехабар қуролдошлари Харьков озод қилинган ўша 1943 йил 23 август куни Зоирни қаҳрамонларча ҳалок бўлди, деб ўйлаб унга ёдгорлик тоши ўрнатган эдилар.

Зоир госпиталдан соғайиб чиққач яна моторлаштирилган ўқ-дори ташиш отрядига қабул қилиниб Гомель, Брест-Литовск, Варшава, Познань, Вильна, Ровно, Ковель шаҳарларини озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашди. Висла дарёсидан ўтишдаги бир хотирани эслайди у:

«Дарё. Қирғоқнинг бу томонида пастекислик, немислар жойлашган нариги қирғоқ эса тепалик. Топшириқ—дарёдан ўтиб, тепаликдаги немисларни қириб ташлаш. Кўп қон тўкилса-да тепаликда немислар билан юзма-юз тўқнашишга тўғри келди. Ўша тепаликка чиқишда мен ҳам ўз вазифамни бажариб, тўрт фашистни найза билан «тинчитдим», бешинчисига келганида ўзим ҳам жароҳатландим...»

Уруш тугагач, у туғилиб ўсган жойи Карманага ғалаба билан қайтиб келди. Содда, камтарин Зоир Камоловнинг кўпгина орден ва медаллари бор. Ҳозир собиқ жангчи Бухородаги «Узмясориботорг» базасида оддий ишчи, партия ташкилотининг секретари.

Ш. ФОЗИЛОВ

ЁШ ЗАМОНДОШ

ИЗДОШЛАР

Қизил Байроқли ва Қизил Юлдуз орденли В. И. Ленин номидаги Тошкент олий умумҳарбий командирлик билим юрти олтин зарвараги қаҳрамонлик, жасорат ва матонат лавҳалари билан тўлиб-тошган. Бугунги кунда оталар эстафетаси ишончли қўлларда. Бу ерда 32 миллат фарзандлари бир оила аъзоларидек иноқ, бир-бирига меҳрибон жигаргўшадек яшамоқдалар. Уларда ҳарбий санъатга бўлган муҳаббат беқиёс. Шулардан бири самарқандлик, III курс талабаси, ёш коммунист Рофидбой Пардаевдир.

Биз курсант Р. Пардаев билан учрашиб, унга В. И. Лениннинг 1918 йил РКСМ I съездининг бир гуруҳ делегатларига берган саволлари билан мурожаат килдик.

Ёшлар қандай ўқишмоқда?

—Етарли билим ва тажрибага эга бўлмай, ўқиб-ўрганмай туриб, она-Ватанимизнинг қудратли қалқони бўлган мураккаб ҳарбий техникани моҳирлик билан бошқариш ёки жангчиларга командирлик қилиш мумкин эмас. Доҳий В. И. Ленин Ватанни ҳимоя қилишга, социалистик Совет Республикасини мудофаа қилишга жиддий, қатъият билан, изчил тайёрланингиз, деб бежиз айтмаган.

Қутлуғ сана—доҳий Ленин юбилейига муносиб туҳфа тайёрлаш ҳар бир курсантнинг эзгу нияти. Бизнинг курс талабалари ҳам доҳий юбилейини муборакбод этишга ҳаракат қилаётирлар. Бу борада А. Сахаров, К. Ешимбетов, В. Бабушкин А, Ашуров, И. Қудратов ва бошқалар ўзларининг ўқиши, аҳлоқ-одоби билан тенгдошларига ибрат бўлмоқдалар.

Билим юртимизда таълим олган лейтенант Иван Мясников 1941 йилда Шимолий-Ғарбий фронтдан йўллаган мактубида, сиз курсант ўртоқлар, бутун кучингизни ўқишга қаратишингиз керак. Фақат бир нарсани унутманг, сизлар бўлғуси командирларсиз. Улуғ Ленин ўргатганидек ўқинг, деб ёзган эди. Ҳозир бу оташин сўзлар янада баралла янграмоқда. Ёшларни оталар изидан боришга даъват этмоқда.

— Ким билан фахрланасиз ва кимга ўхшамоқчисиз?

—Биз таҳсил олаётган билим юрти доҳий Ленин номи билан аталади. Бу билан биз чексиз фахрланамиз. Билим юрти биносининг ҳар бир ғишти, кўкка қад ростлаган ёдгорлик, жанговар шон-шуҳрат хонасидаги ҳужжатлар тарихдан, қаҳрамонликдан, садоқат ва бурчдан ҳикоя қилади.

Билим юрти собиқ талабаларидан 42 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлган. С. Раҳимов, О. Ҳакимов, В. Малясов, В. Карпов, И. Панфилов ва бошқалар. Армия генералларидан А. Лучинский, Н. Ляшченко, артиллерия генерал-полковниги М. Парсеговлар ҳам ҳарбий таълимни шу билим юртида олганлар. Улар бизнинг фахримиз, шон-шавкатимиздир.

— Ёшлар қандай дам олишади?

— Ҳарбий хизматда «шахсий вақт» деган гап бор. Курсантлар ўзларининг бўш вақтларини ҳаваскорлик тўгаракларида, кутубхонада, спорт секцияларида ўтказадилар. Дарҳақиқат офицер-моҳир ижрочи, етук сиёсий раҳбар, чаққон спортчи ҳамдир. Шунинг учун ҳам курсантлар билим юртини тамомлаб чиқаётганда ҳар бир соҳани мукаммал эгаллаган бўлиши керак.

* * *

Ленинчи курсантлар! Қадди-қомати келишган, чайир бу йигитларнинг жуссасидан ўт чақнайди. Ватанимизнинг муносиб посбонлари етишиб чиқаётганини кўриб чексиз қувонасиз.

СТАЛИНГРАДДАН—БЕРЛИНГАЧА

— Булбул чаманни севар, одам Ватанин, — деган нақл бор халқимизда. 1941 йил 22 июнда бошланган уруш Янгиқўрғон районидаги Пешқўрғон қишлоғининг аҳолисини ҳам оёққа турғизди. Қишлоқнинг азамат йигитлари бирин-кетин фронтга отланди. Исмоил Ҳамзаев ҳам пахтакорлик касбини вақтинча тарк этиб, жанг майдонлари томон йўл олди.

1942 йилнинг апрели. Сталинград остоналарида ҳаёт-мамот жанглари бормоқда. Исмоил ака хизмат қилаётган полк босқинчиларга қарши бир неча марта ҳужум қилди. Лекин ҳар гал талафот кўрилди.

— Бир куни командир буйруғи билан разведкага чиқиб икки фашист солдатини қўлга тушириб қайтдик,— дейди Исмоил ака Ҳамзаев ўша кезларни эслаб.— Икки «тил» бизга кўп маълумотлар берди. Душман сирларини билиб олгач, яна ҳужумга ўтдик. Фашистлар бир неча километр ортга улоқтириб ташланди.

1945 йили кўксида бир неча орден ва ўнлаб медаллар билан она қишлоғи—Пешқўрғонга қайтган Исмоил Ҳамзаев севган касбини давом эттирмоқда. Колхоз экономикасининг ривожлантириш борасида у тинимсиз меҳнат қилмоқда.

Қ. МАЛИКОВ.

ОРДЕНЛИ ПОЧТАЛЬОН

Ҳайит ака ҳам урушнинг энг қизғин пайтида жангга кирганди. У Сталинград фронтининг Красноармейск қишлоғида бўлган жангда қатнашди. Жангда Ҳайит ака рота санитари эди. У граната портлаши натижасида қўлидан яраланганига қарамасдан, бир неча ярадорни ўлим чангалидан олиб чиқишга муваффақ бўлди. Жанглардаги жасорати учун Ҳайит ака Холмуродов жанговар орденлар билан мукофотланган. У киши ҳозир Термиз шаҳар алоқа узелида почтальонлик қилади.

У, меҳнаткаш, касбини жон-дилидан севади.

Э. УТАЕВ.

СУРАТЛАРДА: Океан ва денгизлардаги чегараларимизнинг посбонлари ва тактик ракеталар бўлинмасининг машғулоти акс этган.

В. Созинов фотолари, (ТАСС).

УНУТИЛМАС ЖАСОРАТ

К. МОСКАЛЕНКО,
Совет Иттифоқи Маршали, СССР мудофаа министрининг ўринбосари.

Халқимиз Совет давлати тарихидаги ажойиб саналардан бири — Қуролли Кучларнинг 52 йиллигини нишонламоқда. Бу йилги сана алоҳида аҳамиятга эгадир. У яқинлашиб келаётган Ленин юбилейи нури билан йўғрилган бўлиб, гитлерчилар Германияси устидан қозонилган буюк ғалабанинг 25 йиллиги арафасида нишонланяпти.

Ленин барпо қилган ва партиямиз билан халқимизнинг ижоди бўлмиш Совет Қуролли Кучлари ўзининг ватанпарварлик ва интернационал бурчини ҳамиша шараф билан бажариб келди ва бажармоқда. Совет Қуролли Кучларининг қаҳрамонона тарихи жаҳондаги биринчи социалистик давлатнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган кураш тарихи билан чамбарчас боғланган.

Ўз умримни Қизил Армияда хизмат қилишга бағишлаганлигим сабабли мен ҳар сафар беихтиёр унинг босиб ўтган шонли ва жанговар йўлини эсга оламан. Чет эл ҳарбий интервенцияси ва гражданлар уруши йилларида мен ҳали ёш комсомол аъзоси эдим. Ўша йиллардаёқ менга ёш Советлар республикасини Биринчи отлиқ армия сафида ҳимоя қилиш бахти насиб этди. Немис-фашист босқинчиларига қарши курашда ҳам қатнашишга тўғри келди. Мен бутун Улуғ Ватан урушида, унинг дастлабки кунларидан то тўпларнинг ғалабадан дарак берувчи гумбирлашлари эшитилган дақиқаларгача фронт йўлларидан ўта бориб, қўшилмаларга, умумқўшинлар ва танк армияларига қўмондонлик қилдим.

Ўтмишни мушоҳада қилиб ҳозирги кунга баҳо берар экансан, социалистик Ватанни ҳимоя қилиш тўғрисидаги таълимотни ишлаб чиққан В. И. Ленин нақадар донишманд ва келажакни олдиндан кўрувчи бир киши эканлиги кўз олдингда яққолроқ намоён бўлади. Ленин ҳар қандай революция ўзини ҳимоя қила билсагина, бирон бир аҳамиятга эга бўлади, ғалаба қозонган пролетариат башарти ҳукмронлик қилишни истаса, у буни ўзини ҳарбий жиҳатдан уюшганлиги билан ҳам исботлаб бера олиши керак, деб қайта-қайта уқтирган эди.

Эндиликда Совет Армияси қудратли ва енгилмас куч бўлиб қолди. У ўз байрамига жонажон Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган ҳамда империалистик агрессорларнинг урушқоқлик жазавасини босиб қўйиши мумкинлигини чуқур ҳис этган ва мамлакатимизни эҳтимол бўлган ҳар қандай тасодифлардан сақлай олишини аниқ-равшан тушунган ҳолда келяпти.

* * *

Қизил Армия синфий жанглар алангасида туғилди. 1917 йил октябрида афсонавий «Аврора»дан узилган ўқ социалистик революция душманлари қароргоҳида ялпи аламзадалик ва ғазаб уйғотди. Россиядаги ички контрреволюция билан тил бириктирган жаҳон империализми дарҳол ёш Совет давлатига қарши ҳарбий юриш бошлади. Революцион Россияга дастлабки оғир имтиҳонга бардош беришга тўғри келди.

Совет халқининг қаҳрамонона ишлари ва жасоратлари орасида унинг фашистлар Германияси устидан қозонган буюк ғалабаси алоҳида ўрин эгаллайди. Бу ҳақда гап борганида, урушдан аввалги давр тўғрисида сўзламасликнинг иложи йўқ. Бу яратувчилик ва курашнинг пафосига тўлиб-тошган чинакам, унутилмас бир вақт эди. Зотан, урушдан аввалги беш йилликларнинг социал-иқтисодий ғалабалари, социализм қурилиши даврида партиямиз тарбиялаб вояга етказган совет жамиятининг ғоявий-сиёсий бирлиги ғалабаларимизга асос қўйди.

Партиямиз капиталистик дунё кучларига қарши дастлабки жангда ғалаба қозониб ва революцияни ҳимоя қилиб қолиш билан совет халқини социализм чўққилари сари бошлаб борди. Бу юксалишнинг шундай буюк ва қийин йўли эдики, ундаги ҳар бир ғалаба мамлакатнинг ички ва ташқи жаҳон майдонидаги душманларига қарши олиб борилган шиддатли жангларда қўлга киритилди.

Агрессорлар мамлакатимизни ҳарбий жиҳатдан тор-мор этиш режаларини туза бердилар. Германияда фашизм ҳокимиятни ўз қўлига олгач, империалистларнинг агрессия хавф-хатари айниқса кучайди. Ғарбий давлатларнинг ҳукмрон доиралари ва монополиялари фашизмга антикоммунизмнинг зарбдор кучи деб қарадилар. Бу эса Советлар Ватанининг мудофаа қувватини янада мустаҳкамлаш зарурлигини тақозо этди.

Партиямиз бу вазифани ҳал этмоқ учун ҳамма чораларни кўрди. Урушдан аввалги йилларда бизнинг мамлакатимизда йирик мудофаа саноати вужудга келтирилди. Бу эса армия ва флотни ўша даврнинг янги қуроллари ва техникаси билан таъминлаш имконини берди.

Фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари асосида уруш арафасида армия ва флот қайта қуроллантирила бошланди. Янги конструкциядаги самолётлар оғир «КВ» ва ўрта «Т-34» танклари ҳамда бошқа қурол-яроғлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилди.

Совет давлати тинчликни сақлаб қолиш учун кураш олиб борди. Бироқ урушнинг олдини олиш мумкин бўлмади. Герман фашизми чиқарган уруш империализм зарбдор кучлари билан социализмнинг энг катта ҳарбий тўқнашуви бўлди. Ўз миқёси ва жангларнинг шиддати жиҳатидан мисли кўрилмаган бу уруш 1.418 кун давом этди.

Уруш бошида биз учун айниқса ноқулай вазият вужудга келди. Душман мамлакатимизнинг каттагина территориясини босиб олди. Ленинград ва Москвага жиддий хавф туғдирди. Баъзан урушнинг дастлабки даврига баҳо берган вақтда фашистлар агрессияси арафасида кўрилган тадбирлар ҳақида индалмайди ёки улар бузиб кўрсатилади. Партиямиз гитлерчилар Германиясига қарши ҳарбий тўқнашув эҳтимоллигини кўриб турган, мамлакатни мудофаага тайёрлаган эди. Совет халқи кўпинча ўзи учун энг зарур бўлган нарсалардан ҳам воз кечишга рози бўлди. Бироқ, шуни ошкора айтиш керакки, душман гарчи вақтинча бўлса ҳам бирмунча жиддий ҳарбий устунликларга эга эди.

Гитлерчиларнинг 1941 йилги армияси ўзининг дастлабки етказган зарбасида фақат Германиянинг эмас, балки шу билан бирга ўзи босиб олган Европанинг бутун ҳарбий-иқтисодий потенциалини ишга солди. Биз эса, афсуски, мамлакат ва армияни мудофаага ҳар тарафлама тайёрлаш учун етарли фурсатга эга бўлмай, белгилаб олган планларимизни бажариб улгуролмадик. Иқтисодий имкониятлар армияни, хусусан бронялаштирилган танк қўшинларини қайта қуроллантиришни ҳам тугаллашга имкон бермади. Айрим хатолар, шу жумладан Германиянинг СССРга ҳужум қилиши эҳтимол тутилган вақтни баҳолашда йўл қўйилган хатолар ҳам муайян роль ўйнади.

Биронта буржуа давлати бунчалик тўсатдан ва қаттиқ куч билан етказилган зарбага бардош бера олмаган бўлар эди. Бироқ Советлар Ватани, совет халқи, унинг Қуролли Кучлари унга бардош бера олди.

Душманга ҳарбий қаршилик кўрсатишда раҳбарликни амалга ошириш учун Олий Қўмондонлик Ставкаси тузилди, кейинчалик у Олий Бош Қўмондон Ставкаси қилиб қайта тузилди. И. В. Сталин Олий Бош Қўмондон қилиб тайинланди.

Бутун Ватанимиз зудлик билан ягона жанговар лагерга айланди. Партиянинг «Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса ғалаба учун» шиори халқ ҳаётининг муқаддас қонуни бўлиб қолди.

Фашист галаларига қарши олиб борилган жангларда армиямиз мустаҳкамланди ва чиниқди. Гитлерчиларнинг бронялаштирилган галалари биринчи марта 1941 йилнинг қаҳратон қишида Москва ёнида катта мағлубиятга учратилди. Совет Қуролли Кучлари Москва атрофидаги қалин қор босган далаларда немисларнинг 38 та сараланган дивизиясини янчиб ташлаб, герман армиясининг «енгилмаслиги» тўғрисидаги афсонани йўққа чиқарди.

Шундан кейин тез орада Европага ҳам озодлик шодиёнаси етиб келди. Армиямизнинг 1945 йилда миқёси ва қудрати жиҳатдан мисли кўрилмаган операциялари Австрия, Албания, Болгария, Венгрия, Норвегия, Польша, Руминия, Чехословакия, Югославия халқларини фашистлар оккупациясидан қутқаришда ҳал қилувчи роль ўйнади.

Улуғ Ватан урушининг якунлари шуни яққол кўрсатдики, социализмни енга олиши мумкин бўлган, марксизм-ленинизм ғояларига содиқ, социалистик Ватанга содиқ, Ленин партияси теварагига жипслашган халқни тиз чўктира оладиган куч дунёда йўқ.

Совет Қуролли Кучлари Ватанимизнинг қудратли қалқонидир. Улар партия ва халқимиз томонидан ўз зиммасига юклатилган вазифалар учун юксак масъулият ҳис қилиб, тинчлик ва социализмнинг ишончли посбони бўлиб турибди.

Тошкент жамоли кун сайин очилмоқда. Ушбу суратда Навоий кўчасида қад кўтарган кўп қаватли биноларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЯНГИ УСУЛ АФЗАЛЛИКЛАРИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси илмий-тадқиқот институти коллективи биологик объектларда ишқорли металлар ва калий, хлор, фосфор, рух, темир, олтин, мис, маргимуш ҳамда бошқа элементларни аниқлаш мақсадида нейтрон-активлаш усулини ишлаб чиқди.

Бу янги метод қулайлиги, ишлаб чиқаришда унумдорлиги, иқтисодий кўрсаткичлари жиҳатдан бошқа таҳлил усулларидан афзалдир.

Ядро физикаси олимларининг фикрига қараганда, бу янги усулдан Тошкент Давлат медицина институтида, болалик ва оналикни ҳимоя қилиш институтида, республика Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли рентгенология ва онкология институтида, шунингдек, химия, геология ва геофизика, фитопотология, чорвачилик ва бошқа бир қатор илмий муассасаларда амалда фойдаланиш мумкин.

Янги метод асосида таҳлил қилишнинг натижалари катта амалий ва назарий аҳамиятга эга. Айниқса, Урта Осиё чўл шароитида олтин ташувчи жойларни аниқлашда, қатор касалликларни ўрганиш ва тадқиқ этишда, пахта етиштиришда тупроқнинг микроэлементларга бўлган эҳтиёжини белгилашда қўл келади.

БАҲАЙБАТ «СУЗУВЧИ»КРАН

Японияда юк кўтариш бўйича дунёда энг катта ҳисобланган баҳайбат «сузувчи» кран қурилди. Кема саҳнида—80х45 метр бўлган майдонда иккита кран ўрнатилган. Уларнинг ҳар бири минг тонна юк кўтариш кучига эга. Бу кранлар синов пайтида умумий оғирликда икки ярим минг тонна юк кўтарди.

«Сузувчи» кран сув сатҳидан 70 метр баландликка юк кўтариши мумкин. Бунда кўтариш тезлиги юкнинг оғир ёки енгиллигига қараб автоматик тарзда бошқарилади.

Баҳайбат крандан кўприклар қурилишида фойдаланиш кўзда тутилмоқда.

ВУЛҚОН КУЧИГА ТЕНГ

500 тонна амманитнинг портлаши Везувий вулқонидан отилган лава кучига тенг. Кемерово областидаги Темиртов участкаларидан бирида шундай портлаш юз берганида қўшни посёлка аҳолиси ер тебранганини сезишмади.

Зарядлар секунднинг мингдан бир дақиқасида бирин-кетин портлади. Сейсмик тўлқинлар пайдо бўлиб, улар навбатма-навбат сўна бошлади.

Сунъий «портлаш»нинг вайрон қилувчи кучи фойдали ишга қаратилган эди: шахтада портлаш натижасида 1.116 тонна темир рудалари қулатилди.

Меҳнат билан илм эгизак

ҲАМ МАОШ, ҲАМ МУКОФОТ

Ишлаб чиқаришни илмий асосда ташкил этишнинг энг муҳим томонларидан бири иш ҳақи тўлашда меҳнатнинг характери ва уни бажаришдаги шароитни ҳисобга олишдир. Ишчига маош беришда ишбай ҳақ тўлаш, вақтбай, аккорд ҳақ тўлаш системаларини қўллаш, меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг биринчи омиллаларидан. Бу соҳада корхоналарга ҳозир катта ҳуқуқ берилган. Автобаза корхоналари касаба союз комитетлари билан ҳамкорликда шофер, ишчи, инженер-техник ходимларни, мукофотлаш миқдорини белгилай оладилар.

Хўш, бу имкониятдан қандай фойдаланилмоқда?

Маош тўлаш ва ишчиларни мукофотлашда НОТни қўллаш учун шоферларнинг ўртача олаётган иш ҳақини таҳлил қилиш энг асосий босқич ҳисобланади. Унда ташиладиган юкнинг ўзига хос хусусияти, қайси сменада бажарилиши, йўл, иш режими назарда тутилади. Таҳлил якуни ҳақ тўлашнинг энг рационал системасини жорий этишга ёрдам беради.

Тан олиш керак. Бу соҳада олиб борилаётган иш ҳали талабга тўла жавоб бермайди. Корхоналарда меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам берадиган тажрибаларни оммалаштириш, уни қўллаётган ишчиларни рағбатлантириш яхши йўлга қўйилмаган. Масалан, прицеплардан фойдаланиш иш унумдорлигини 60-70 процент оширади, юк ташиш таннархини эса 20 процентга камайтиради. Ҳолбуки, автобазаларда прицеплардан фойдаланиш миқдори 0,45 процентни ташкил этмоқда. Бунинг сабаби, аввало прицеп билан ишлаш анча мураккаб ва масъулиятли эканлигида бўлса, иккинчидан, ундан фойдаланувчи шофер ва ремонтчиларни моддий рағбатлантириш яхши йўлга қўйилмаганлигида.

Яна бир мисол келтириш мумкин. Юк ташишда қисқа масофага қатновчи автотранспорт энг рентабел ҳисобланади. Бундай автомобиллар энг оғир йўл шароитида ишлайди. Аммо, меҳнатга ҳақ тўлаш системасида бу меҳнатнинг қийинлиги ҳисобга олинмайди. Шоферлар юк ташиш рентабеллиги оз бўлса ҳам кўпроқ маош тўланадиган иш—узоқ масофага қатнашга ҳаракат қилишади. Демак, қисқа масофага қатнайдиган шоферларнинг ишдан моддий манфаатдорлигини қайта кўриб чиқиш керак экан. Шунингдек автобазаларда ишни икки сменада тўла ташкил этиш меҳнат унумдорлигини оширишда яхши самара бермоқда. Республикамизда халқ хўжалигининг энг муҳим объектларида ишни 2-3 сменада ташкил қилиш учун шарт-шароит яратилганлиги, айниқса кечки сменада намунали ишлаётган шофер ва ремонтчиларни моддий рағбатлантиришнинг аҳамиятини оширади.

Меҳнатни илмий ташкил этишдан кўзланган мақсадлардан яна бири фойдаланилаётган автомобилларга техник хизмат кўрсатиш ва ремонт ишлари билан банд бўлган ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини оширишдир. Бу масалани муваффақиятли ҳал қилишда ҳам рағбатлантиришнинг аҳамияти катта. Автотранспорт ремонтчиларига 1960 йилгача ишбай ҳақ тўланган эди Унда ишчилар ремонтнинг сифатли бажарилиши ва ҳаракатдаги составларнинг тўла ишлашидан манфаатдор эмас эдилар. Баъзан қилинмаган ишни ўзлаштириб ёзиш юз берарди. Ишбай ҳақ тўлаш системаси вақтбай ҳақ тўлаш билан алмаштирилди. Моддий манфаатдорлик ортган бўлса ҳам аммо, ремонтчиларнинг қунимсизлиги барҳам топмади.

Шу жиҳатдан Олтой ўлкаси автобошқармаси автотранспорт корхоналари иши диққатга сазовор. Улар вақтбай ҳақ тўлаш системасини қўллаш билан бирга ремонтчиларни маошларининг 50 процентигача миқдорда мукофотлашади.

Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш инженер-техник ходимларга ҳақ тўлаш системасини чуқур ўрганиш ва мукофотлашнинг рационалроқ усулларини қўллашни ҳам назарда тутади. Бу масалада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Кўпгина корхоналарда инженер-техник ходимлар коллективнинг умумий иш якунига қараб тақдирланади. Ваҳолонки, уларнинг кўплари корхона эришган натижаларга бевосита таъсир кўрсатмайдиган кишилардир. Мисол учун автобаза механигини олайлик. У техник жиҳатдан фойдаланишга тайёр машиналарни ишга чиқариш учун жавоб беради. Шундай экан, у ишнинг рентабеллигига, даромад олиш планининг бажарилишига бевосита таъсир кўрсатмайди. Автохўжаликларда механик бевосита таъсир кўрсатадиган иш натижалари ҳам бор. Бу биринчидан ишга чиқарилган автомобилларнинг пландаги миқдорда бўлишидир. Шуни эътиборда тутиб, механикларни рағбатлантирганда автомобилларнинг иш соати пландагидан кўп бўлишини назарда тутиш тўғри бўлар деб ҳисоблаймиз. Маъмурий аппаратдаги ходимларга мукофот беришда ҳам ана шу принципга амал қилиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Меҳнатни илмий ташкил этиш автотранспорт корхоналарида ишни ташкил этиш, меҳнат унумдорлигини ва коллективнинг моддий манфаатдорлигини оширишда ёркин уфқлар очиб берди. Ҳар бир корхона коллективи бу имкониятдан кенг ва унумли фойдаланишга ҳаракат қилиши керак.

Н. АРТАМАНОВ.

КАНТЕМИРЧИЛАР ДОВРУҒИ

Ҳар йили Москвада бўладиган ҳарбий парад ҳақидаги тафсилотни ўқисангиз, навбат танк қўшинларига келганда, «Мавзолей ёнидан машҳур гвардиячи-кантемирчи танк дивизияси ўтади» деган сўзларга нигоҳингиз тушади. Мен хизмат қилган бу дивизия чиндан ҳам афсонавий тарихга эга, шуҳрат топган қўшилмадир. Гвардиячи корпусимизнинг қаҳрамон ўтмиши билан, унинг жасур ва ботир жангчилари, командирлари, сиёсий ходимлари билан биз кантемирчилар доимо фахрланамиз.

1945 йил 12 январида бошланган буюк ҳужумда 1-Украина фронти составида бўлган корпусимиз Германия чегарасидан ўтиб, шиддатли жанглар билан кўп шаҳарларни, аҳоли яшайдиган пунктларни ишғол этди. Ниҳоят, Бреслау шаҳрига яқинлашди. Аммо Бреслау шаҳрини эгаллаш осон бўлмади. Немислар шаҳар атрофини мустаҳкам мудофаа қўрғонига айлантирган эдилар. Деярли бир ой шаҳар учун жанг бўлди. Бу ерда душманнинг қарши ҳужумга ўтган пайтлари ҳам кўп бўлди. Охири қўшинларимиз шаҳарни қуршаб олишди. Биз шаҳарнинг ғарбий томонини ишғол қилдик. Қуршаб олинган шаҳар ичида қолган немис-фашист қўшинлари қаршилик кўрсатаётган бўлса ҳам, қуршовдан чиқиш умидини узган эдилар. Қўмондонлигимиз душманнинг ҳаводан оладиган ёрдам йўлини беркитди. Ёрдам беришга келган бирорта ҳам душман самолёти омон қолмасди. Кундуз кунлари ҳаво лочинларимиз уриб туширса, қоронғи тушганда прожекторлар ёруғида душман самолётларини зенитчиларимиз омон қолдирмасдилар. Биз ўша пайтларда ҳаво жангларини ерда туриб кузатардик.

Фронт линияси Бреслау шаҳридан анча узоқлашиб кетди. Кейинчалик, қўмондонлигимиз зарур миқдорда аскар қолдириб, қолганларини ҳужумга ташлади. Пировардида, Бреслау бутунлай озод этилди, омон қолган душман қўшинлари асир олинди.

Бреслау шаҳри учун бўлган жангларда жасорат кўрсатганлар орасида айниқса батальонимиздаги автоматчилар взводининг солдати Мамажон Холдоровнинг жасурлиги ҳали ёдимда. Бизга аҳоли яшайдиган бир пунктни дарҳол эгаллаш топширилди. Бироқ айтилган муддатда уни ишғол қилиш мумкин бўлмади. Бир неча бор қилинган атака беҳуда кетди. Чунки ҳар сафар атакани душман ўқ ёғдириб кутиб олди. Душманнинг ўт очадиган нуқталари жуда усталик билан ниқобланган эди.

Батальон командири гвардия майори Шакар Қўшкинбоев ўзини қаерга қўйишни билмасди. Чунки бундай вақтда буйруқни бажармаслик, бунинг устига бригада командири полковник Леоновнинг таънаси уни жуда хафа қилган эди. Ниҳоят, душманнинг айрим ўқ ёғдираётган жойлари, айниқса чап қанотдан тўхтовсиз ўқ узиб турган пулемёт ўрнашган жой маълум бўлди. У ерларга биз томондан миномётлардан отилди. Лекин натижа йўқ. Душман чуқур траншея қазиб олган бўлса керак. Қўшкинбоевда душманга чап қанотдан зарба бериш, яъни душманнинг шу тарафдаги ўқ отиш нуқталарини тугатиш ва траншеяга чапдан бостириб кириш режаси пайдо бўлди. Бунинг учун кимдир ё яшириниб, ё ўқ ҳимоясида бориб душманнинг чап томондан ўт очиш нуқталарини яксон қилиши керак. «Ким бу топшириқни бажаради?» Комбатнинг топшириғини дарҳол бажариш кераклигини автоматчилар взводи командири младший лейтенант Васька Шмайлов ўз жангчиларига айтганда, биринчи бўлиб отилиб чиққан солдат Холдоров бўлди.

Мамажон ўз автоматини яхшилаб текшириб чиқди. Камарига уч дона граната қистирди. Кутилмаганда ечиниб немис кийимини кийди, душман солдати формасига кирди. Қайтадан қуролланди, яна қўшимча ўлжа қурол «фаус-патрон»ни олди. «Фаус-патрон» немисларнинг бир кишилик қуроли бўлиб, асосан танкка қарши отиш учун чиқарилган. Бу қурол билан 80-100 метр масофадаги нишонни мўлжаллаб отиш мумкин. Шмайловнинг айтишига қарамасдан, Мамажон «фаус-патрон»ни қўлдан ташламади.

Осмонда қуюқ булут. Февраль ҳавоси, ҳаммаёқда намгарчилик. Майдалаб ёмғир ёғмоқда. Атрофда бир-биридан унча узоқ бўлмаган, томлари черепица билан ёпилган қишлоқлар.

Мамажон дарахтзорга етиб олгунча душманни чалғитиш мақсадида, комбат ҳамма қуроллардан ўқ узишни буюрди. Қўшни батальондан, шунингдек артиллериячилардан душман позициясини ўққа тутишни илтимос қилди. Зўр отишма бошлаганда плаш-палатка ёпиниб олган Мамажон ер бағирлаб эмаклаб очиқ жойдан бир амаллаб ўтиб олди ва дарахтзор ичига кирди. Орадан бир соатлар чамаси ўтган эдики, бирдан биз кузатиб турган томонда душман позициясининг чап қанотида «фаус-патрон» отилди, унинг кетидан автоматдан тўхтовсиз ўқ узилди. Қўшкинбоев ҳеч иккиланмасдан ҳаммамизни атакага бошлади. Буйруқ кутиб ётган гвардиячилар тезлик билан олға ташландилар. Югура туриб ўт очар эдилар. Старший лейтенант Измайлов командирлик қилаётган учинчи рота чап томондан душман позициясига яқинлашиб қолди. Ниҳоят, олдинги марраги жангчиларимиз фашистларнинг траншеясига кирдилар. Биз етиб борганда жуда қулай жойга ўрнашиб олган Мамажон энди узоқроқдаги фрицларни мўлжаллаб ўқ отар эди. Жангчиларимиз илон изи қилиб ишланган траншеяни эгалладилар. 18 немис асир олинди, жуда кўпи ер тишлади.

Жанговар топшириқ бажарилди, тепалик ва унинг орқасидаги қишлоқ қўлга киритилди. Батальонимизнинг бу гал жанговар муваффақият қозонишида гвардиячи ефрейтор Мамажон Холдоровнинг хизмати катта бўлди. Мамажоннинг айтишича, у сира сездирмасдан немисларнинг ён тарафига ўтиб олган. Уни биринчи кўрган немис ҳеч шубҳа қилмаган. Ахир унда немис формаси, қўлида немис қуроли. Бундан фойдаланган Мамажон орқадан душман пулемётчиларига анча яқинлашиб олган ва тўсатдан аввал «фаус-патрон»дан, сўнгра автоматдан ўқ узади. Шу пайт бизникилар атакага ташланди. Бу Мамажон Холдоровнинг биринчи марта кўрсатган жасорати эмас эди албатта.

Март ойининг иккинчи ярмида Опельн шаҳрининг жанубига яқинлашдик. 1-Украина фронти қўшинларининг зарбаларига бардош бера олмаган душман шаҳар жанубидаги ўз мудофаа маррасига жойлашди. Бу ерда бир неча кун жанг бўлди. Ўлим соатлари яқинлашиб қолган душман «ўтиб қолгунча отиб қол» деганларидек, жон талвасасида қаттиқ қаршилик кўрсатди. Душман мудофаасини ёриб ўтишни таъминлаш учун артиллериячиларимиз зўр бериб немис-фашистлар истеҳкомларига ўт очдилар. Авиациямиз эса қаттиқ бомбардимон қилди.

...Гвардия майори Қўшкинбоев рота командирларига ким қаердан ҳужум қилиш зарурлигини дарахтлар панасида туриб кўрсатди. Олдимизда одатдагидек немис қишлоғи. Масофа бир неча километр. Лекин ҳамма ёқ жим-жит. Душман бу қишлоқда борми ёки қочиб кетганми? Билиш қийин. Шу пайт дала телефони жиринглади. «Ўртоқ гвардия майори, бригада штабидан «Кримский» чақиряпти», — деди алоқачи. «Кримский» бригада командири Леонов эканлигини Қўшкинбоев биларди. У дарров телефонга келди. Биз унинг «Жуда яхши, албатта пухта кузатамиз» деган сўзларини эшитдик. Бир неча минутдан сўнг биз томондан осмонда «Кукурузник» (У-2 самолёти) пайдо бўлди. У тўппа-тўғри немис қишлоғи томон учаверди. Ана у қишлоқ устига борди. Жим-житлик. Қўшкинбоев бизга «Яхшироқ кузатинглар» — деб айта олган эдики, бирдан фашистлар самолётни ўққа тутишди. Лекин учувчилар бундай пайтда қандай қилиб душманни алдашни яхши биладилар. Самолёт тез баланд-паст учиб, душманга чап бериб омон-эсон ўз қароргоҳига қайтди. Демак, қишлоқ душман билан банд.

Ҳужумга ўтиш ҳақида буйруқ берилди. Биз шиддат билан олға бордик. Душман бизни ўққа тутарди. Лекин танкчиларимиз, самоходкачиларимиз юра-бора туриб, душманнинг ўт очиш нуқталарини тўғри мўлжал билан яксон қилиб бормоқда. Кун тунга айланди. Қишлоқ ўт билан қопланган. Кўп жойда ёнғин пайдо бўлди. Ҳар ерда немис танклари, самоходкалари, автомашиналари тутаб ёниб ётибди. Ўталангалардан ҳамма ёқ қизғин ранг тусини олган.

Мен бу ерда қозоқ халқининг фарзанди Шакар Қўшкинбоевнинг жасурлигини алоҳида айтмоқчиман. Биз у билан кўп жангларда бирга бўлдик. Оғир табиатли, ҳарбир ишни ўйлаб қиладиган тадбиркор Қўшкинбоев батальон шахсий составининг чиндан ҳам юраги эди. У ўз батальонини кўп миллат фарзандларининг ягона интернационал оиласига айлантирган эди. Мен гвардия майори Шакар Қўшкинбоев билан то урушнинг охиригача бирга бўлдим. Сўнгра корпусимиз билан 1945 йилнинг кузида Москва яқинидаги Норо-Фоминскийга келдик. Бир неча орден кавалери Қўшкинбоев ҳозирги вақтда Қарағанда шаҳрида муҳим вазифада ишлаб турибди.

У. ХЎЖАЕВ,
запасдаги гвардия капитани.

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

ОНАМГА

Булутга тўш урган юксак
тоғлар ҳам,
Буюкликни сендан олар,
онажон.
Кўкдан нур пуркаган оташ
қуёш ҳам,
Ҳароратин сендан олар,
онажон.

Назрулла ЧУТБОЕВ.
Н.қисм

ЮРТИМ

Агар жаҳон бир боғ бўлса,
Ватаним—гул, хуш иси,
Агар жаҳон бир тоғ бўлса,
Юртим-баланд чўққиси.

Жўра УМАРОВ,
Н.қисм.

ШОИР ВА СОЛДАТ

Шоирлар ўхшайди серғак
солдатга,
Тун билан юзма-юз оттиради
тонг.
Шоир қаламини ўқлайди ётга,
Солдат кўзларида жобажо
Ватан.
Шундан ўхшаб кетар солдатга
шоир,
Иккиси ўтказар тунларни
уйғоқ.
Бири оқ қоғоздан узмас кўзини,
Бирининг кўзида шул она
тупроқ.

* * *

Боғимизнинг кўрки узумзор,
Ғуж-ғуж узум япроғи йўқдек,
Қуёш унга олов тутдими?
Ҳар донаси мисоли чўғдек.
Зирак янглиғ тун оғушида,
Нур таратар,
Ё сеҳрли шаъм.
Орзуларим узумдек ғуж-ғуж,
Шу боғимдан бошланар олам.

Анвар ҲОЖИ.

ТОҒ ЖИЛҒАСИ

Жилға эдим, тиниқ,
хушовоз,
Умр каби тезоқар, мумтоз,
Гулга буркаб юрган
йўлимни,
Яшнатардим ўнгу-сўлимни.
Тунда боқиб юзимга ҳилол,
Ўз ҳуснидан қолар эди лол.
Шўх жилдираб, айтиб ашула,
Чор атрофга сочардим
шуъла.
Мамнун мендан ташна
гиёҳлар,
Қумсар мени олисда боғлар.
Сувим қониб, симирган чоғи,
Ёришади диллар чироғи.
Аммо, бир кун... қарамай
йўлга
Оқиб тушдим лойқа бир
кўлга,
Ҳеч қаёққа оқмас эди у,
Олисларга боқмас эди у.
Энди мени эсламас қушлар
Ҳеч ким ичмас сувимдан
хушлаб.
Чуқур эди лойқа кўл коми,
Йўлим билан йўқолди
номим...
Дўстим, тушма ёмон даврага,
Мен сингари қоласан оқмай,
Илон каби сени авраган
«Дўст»ингдан кеч тутса ҳам
бол, май...

Маҳкам МАҲМУДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатининг молибден симлар тайёрлаш цехида Абдуқодир Султоновни ҳамма ҳурмат қилади. У беш йиллик планни ҳозирдаёқ бажариб қўйди. Суратда: Абдуқодир Султонов.

И. Глауберзон фотоси.

ТЎРТ АВЛОД УЧРАШУВИ

Яқинда Қибрай посёлкасидаги маданият уйида шонли Совет Армиясининг 52 йиллиги шарафига бағишланган тўрт авлоднинг тантанали учрашуви бўлиб ўтди.

Оржоникидзе район ҳарбий комиссари полковник Рауф Қаюмов Совет Қуролли Кучларининг ярим асрдан зиёд вақт ичида босиб ўтган жанговар йўли ва ҳалоскорлик роли ҳақида, шу кеча-кундузда совет жангчиларининг қўлга киритаётган муваффақиятлари ҳақида йиғилганларга батафсил гапириб берди. Полковник Р. Қаюмов Улуғ Ватан уруши жангларида ўзи шоҳид бўлган жанг эпизодларидан айрим лавҳаларни ҳам тўлқинланиб ҳикоя қилди: Сочлари қордай оқарган жуда кўп воқеаларнинг иштирокчиси Аҳмад Раҳматов, гражданлар уруши йилларида ўзи қатнашган жанговар операцияларини эсларкан, Совет Қуролли Кучларининг шу кеча-кундуздаги қудрати ҳар қандай ғанимни ер билан яксон қилишга қодир эканлигини алоҳида таъкидлади.

Улуғ Ватан уруши йилларида ўқчилар ротасига командирлик қилган Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ғулом Каримов урушнинг биринчи кунидан то фашист газандалари ўз уясида янчилгунга қадар қўлдан қуролини қўймаганлардан. У ўзи хизмат қилган ҳарбий қисм жангчиларининг жасорат ва матонати ҳақида гапирди.

Орджоникидзе район ҳарбий комиссариати бундай учрашувларни корхона, ташкилот, совхоз ва колхозларда тез-тез ўтказиб, ёш авлодни ота-оналарининг муносиб ворислари бўлишига маълум ҳисса қўшаётир. Бу ишда район партия, касаба союз, комсомол ва бошқа ташкилотлар ҳарбий комиссариатга яқиндан ёрдам бермоқда.

Р. ИСҲОҚОВ.

Муросасизлар сигнали

ҚОҒОЗБОЗЛИК

Қарши районидаги «Партия XXII съезди» совхози территориясида жойлашган магазинларда қишда зарур бўладиган жун рўмол, қулоқчин, қўлқоп, шунингдек, ўқувчилар сумкаси, чинни буюмлар топилмаслиги ҳақида 21-ўрта мактаб ўқитувчиси А. Амирқулов редакцияга хат ёзган эди. Хат текшириш ва чора кўриш учун Қашқадарё область матлубот союзига юборилди.

Шундан сўнг совхоз ишчиларининг илтимоси бир ёқда қолиб, қоғозбозлик бошланди. Область матлубот союзи правлениеси раисининг ўринбосари Е. Долин хат ёзиб, ҳақли илтимосни бажаришни Қарши район матлубот союзи правлениесининг раиси Б. Қаноатовга оширди.

Б. Қаноатов областдан келган хатнинг уёқ-буёғини қараб чиқди-ю, ўзи ҳам хат ёзишга ўтирди. «Партия XXII съезди» совхози территориясидаги бир эмас, еттита магазинда ишчилар учун зарур моллар топилмаётганлигини таъкидлаб, Қарши район матлубот союзи ходими Тўрақуловга шошилинч кўрсатма берди. Магазинларни мавжуд товар ресурсларига мувофиқ таъминлаш учун 10 кун муддат ҳам берилди.

Ўртоқ Тўрақулов ҳам ўз навбатида магазин мудирларига хат ёздими, йўқми — буниси номаълум. 21-мактаб ўқитувчиси Алимардон Амирқулов ўша ёзишмаларининг копиясини олди, бироқ меҳнаткашлар қишда сўраган моллар магазинларга ҳали ҳам етиб келгани йўқ.

Ўртоқ Амирқулов ажабланмаса ҳам бўлади. Қаерда қоғозбозлик бўлса, сансалорлик ҳам ўша ерда. Қиш ғамини ёзда е, деганлар. Ишчилар сўраган буюмлар қишда бўлмаса, ёзда топилар.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

ИЖРОНИ ТЕКШИРИШ МУҲИМ ИШ

Самарқанд шаҳар партия ташкилотлари ҳисобида қарийб 13 минг коммунист туради. Буларнинг катта қисми партия топшириқлари билан таъминланган. Партия группалари ва цех ташкилотларида бўлиб ўтган сўнгги ҳисобот-сайлов йиғилишларида 355 коммунист партия группаларига ташкилотчилар қилиб, 700 тадан зиёдроқ коммунист эса цех партия ташкилотлари бюро аъзолари қилиб сайланди. Корхона, муассаса, ўқув юртлари қошидаги бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот—сайлов йиғилишларида 1400 га яқин коммунист партия бюроси аъзолигига сайланди. Яна кўплаб коммунистлар халқ контроли группа ва пост аъзолигига сайланди, сиёсий ахборотчи ва агитаторлар қилиб тайинланди.

Шаҳар партия комитети ва унинг бўлимлари, инструкторлар партиявий топшириқ ва унинг ижроси билан системали шуғулланмоқда. Шаҳар партия комитети яқинда 10 та йирик саноат корхонаси бошланғич партия ташкилотларида ўтган йилнинг кейинги ойларида қабул қилинган қарорларнинг ижросини текширишдан ўтказди. Текшириш шу нарсани кўрсатдики, айрим партия ташкилотларида бу муҳим соҳага яхши эътибор берилган. Айниқса «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси, темир йўл станцияси, «Серп и молот» консерва заводи, область суғориш системалари бошқармаси партия комитетларида қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат олиб борилган. Бу ташкилотларда, вазифа нима, уни ким ва қачон бажариши керак, деган принцип асос қилиб олинган. Партия йиғилишларида қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши навбатдаги йиғилишларда мунтазам муҳокама қилиб борилган.

Ижрони тепширишда баъзи партия ташкилотларида партиявий топшириққа юзаки қаралганлиги ҳам аниқланди. «8 март» тикувчилик, трикотаж фабрикалари бошланғич партия ташкилотларида шундай ҳоллар юз берган. Шаҳар партия комитети ана шу ташкилотларнинг эътиборини партия йиғилишларида қабул қилинган қарорларнинг бажарилишига, коммунистлар томонидан қилинган таклифларни амалга оширишга қаратмоқда.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

КПСС Марказий Комитетининг «Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида»ги қарори ҳозир ҳамма партия ташкилотларининг диққат марказида турибди. Янгиер район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган бюро йиғилиши 21-механизациялашган кўчма колонна, «Голодностепстрой»нинг даволаш-санитария бирлашмаси ва «Янгиер» совхози бошланғич партия ташкилотларининг партия йиғилишларини ўтказишдаги фаолиятларини муҳокама қилди. «Янгиер» совхози ва 21-механизациялашган кўчма колонна бошланғич партия ташкилотларида ўтган йил давомида коммунистларнинг атиги 5-6 марта умумий йиғилиши ўтказилган. Бу йиғилишларда ҳам асосан хўжалик масалалари муҳокама қилинган. Йиғилишларга пухта тайёргарлик кўрилмайди. Партия активларининг фаол иштирок этишларини таъминлашга ғамхўрлик қилинмайди. Қабул этиладиган қарорларда ҳам конкрет масалалар кўтарилмайди.

Бюро ана шу камчиликларни бартараф этишга қаратилган қарор қабул қилиб, партия йиғилишларини уюшқоқлик билан юксак савияда ўтказиш партия ташкилотларининг доимо диққат марказида бўлиши кераклигини алоҳида уқтириб ўтди.

Республикамиз пойтахтидаги «Шарикоподшипник» заводининг ишчиси Ҳакима Зоҳидова корхонада 26 йилдан буён меҳнат қилади. Ҳакима опа шу кунларда доҳий юбилейи шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, кундалик иш топшириқларини 130-140 процентдан адо этяпти.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ОБЛАСТЛАРИ БЎЙЛАБ

БУХОРО

ЎТМИШГА НАЗАР

Максим Горький номли маданият уйида шаҳар тарихига бағишланган илмий-назарий кеча бўлиб ўтди. Бунда тарихчи археологлар Бухоронинг қадимий обидаларидан «Минораи калон»нинг яратилиши борасида гап юритишди, қўшимча маълумотлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб беришди. Тарихчи Абубакир Наршахийнинг 1128 йилда ёзган «Бухоро тарихи» китобида таъкидлашича, Арслонхон деган амир Бухоро арки ёнида катта минора ва масжид қурдиради. Аммо бу минора ёнғин натижасида қулаб тушади. Амир янги минора қуришни буюради ва 1127 йили (хижрий 521 йил) «Минораи калон» қад кўтарган. Миноранинг сержилва деворларига солинган нақшлар орасида ижодкор — истеъдодли ўзбек меъмори «устод Бақо» ўз номини битганлиги ҳам аниқланди.

«Билим» жамияти шаҳар бўлими томонидан уюштирилган кеча йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

РАБОТ НУСХА ДЎППИ

Работлар—қадимий обидалар намунаси. Унинг ўймакор қуббаларида қуёш жилва қилган дамлар айниқса жозибадор бўлади. Қизиғи шундаки, Бухоро зардўзлик фабрикасида янги ўзлаштирилган дўппилар ҳам «Работ» деб аталади. «Работ» механизация усулида тикилаётган дўппиларнинг тўнғичи. Махсус дўппи тикар «Работ» номли машина фабрика зардўзлафининг меҳнатларини енгиллаштирмоқда.

КОМБИНАТНИ МАШИНА БОШҚАРАДИ

Навоий химия комбинатида ишлаб чиқариш технологияси жараёнлари тобора мукаммаллаштирилмоқда. Яқинда бу ерда янги техника — «Минск-32» электрон-ҳисоблаш машинаси, «Каскад» аппарати ўрнатилди.

— Электрон машиналар ишлаб чиқариш ахборотларини тўплайди ва қайта ҳисоблайди,— дейди инженер-математик О. Мешкова, — сўнгра диспетчерга цехларнинг ўзаро алоқалари ҳамда ишлаб чиқариш программаларининг бажарилиши ҳақида аниқ маълумотлар беради.

Ахборотлар тўпловчи электрон ҳисоблаш маркази материал ҳамда маблағлардан тежаб-тергаб фойдаланиш, ҳаражатларни бирмунча камайтириш имконини бермоқда.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУЮК НОДИР АСАР

(«Муқаддас оила» асари босилиб чиққан куннинг 125 йиллиги)

Илмий коммунизм асосчиларининг материалистик дунёқараши XIX аср 40-йилларининг биринчи ярмида Гегелнинг идеалистик фалсафасига ва Фейербах метафизик материализми танқидига қарши кураш жараёнида майдонга келган ишчилар ҳаракати ва табиёт фани кашфиётлари таъсири остида шаклланди. Маркс ва Энгельс дунёқарашининг ривожланиш жараёни жуда мураккаб бўлиб, у Гегель идеализмидан Фейербах материализмига ва кейинчалик диалектик материализмга шунчаки ўтишдан иборат бўлган эмас.

Улар Гегель диалектикасига ижобий қараб, унинг идеалистик системасига салбий муносабатда бўлдилар. Бу даврда Маркс ва Энгельснинг ижтимоий-сиёсий қарашлари революцион-демократик характерга эга эди. Маркс 1844 йилда босилиб чиққан «Гегель ҳуқуқ фалсафаси танқидига доир» асарининг сўз бошисида биринчи марта революционер бўлиб майдонга чиқади, материалистик диалектика ва тарихни материалистик тушуниш принципларини ишлаб чиқа бошлайди. Худди шу 1844 йилдан эътиборан Маркс билан Энгельс диалектик материализм, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизм назариясини яратиш устида биргаликда ишлай бошлайдилар. 1844 йилнинг сентябрь-ноябрь ойларида ёзилган, 1845 йилнинг февралида Франкфурт-Майнда босилиб чиққан «Муқаддас оила ёки Танқидий танқидни танқид. Бруно Бауэр ва унинг шерикларига қарши» китоби уларнинг биргаликда яратган биринчи асари бўлиб, бугун унинг майдонга келганига 125 йил тўлди.

Маркс ва Энгельс ўзларининг диалектик-материалистик дунёқарашларини ана шу асарда шакллантириб, Гегель фалсафасига ва унинг давомчилари бўлган ёш гегелчиларга қарши курашни кенг авж олдириб юбордилар. «Муқаддас оила» — ака-ука файласуф Бауэрларга ҳазиломуз қўйилган ва айни бир вақтда уларнинг тарафдорларига ҳам берилган лақаб эди. Ёш гегелчилар сўл оқимни ташкил этган бўлиб, 1842 йилнинг ўрталаригача Маркс билан Энгельс ҳам шу оқимга қўшилишган эди. 1842 йилнинг ўрталарида эса Германияда синфий кураш кескинлашуви натижасида ёш гегелчилар орасида жиддий назарий ва сиёсий ихтилофлар бошланиб, бу ҳол уларнинг ажрашиб кетишига сабаб бўлди. Ака-ука Бауэрлар ва бошқа бир қанча ёш гегелчилар радикал буржуазиянинг қарашларини ифодаловчи кишилар бўлиб, улар халқ оммасининг революцион ҳаракатидан қўрқар эдилар. Улар асосан, Гегель идеализми доирасида қолиб кетиб, кўпгина фалсафий ва ижтимоий-сиёсий масалаларни субъектив идеализм позициясида туриб талқин қила бошладилар.

Маркс билан Энгельс биргаликда ишлай бошлаган вақтга келиб ёш гегелчилик ўз умрини яшаб бўлган Гегель идеализми шаклини бошидан кечираётган бўлиб, Маркс ва Энгельс барпо этаётган диалектик материализмни тарқатиш йўлидаги энг катта ғовлардан бирига айланган эди. Шунинг учун ҳам Маркс ва Энгельс кўпгина фалсафий ва сиёсий проблемалар юзасидан ака-ука Бауэрлар ва уларнинг шерикларини танқид қилишни зарур деб топдилар. Маркс билан Энгельс «Муқаддас оила»да Гегель ва ёш гегелчилар идеализмини чуқур танқид қилиш билан диалектик ва тарихий материализмни ишлаб чиқишни давом эттирдилар.

Маркс ва Энгельс ёш гегелчиларга қарши кураш жараёнида тарихни материалистик тушунишдан иборат энг муҳим ғояга,—жамият тараққиётида ишлаб чиқариш усулининг ҳал қилувчи роли тўғрисидаги ғояга дуч келдилар, «Муқаддас оила» намояндалари инсонни унинг онгига, инсон практикасини эса фикр қилиш фаолиятига тақлид қила бошладилар. Улар халқ оммасининг тарихдаги ҳал қилувчи ролини инкор этиб, танқидий фикр қилувчи шахсларнинг қарашларини тарихни ҳаракатга келтирувчи асосий куч деб ҳисобладилар. Уларнинг фикрича, халқ оммаси ҳар қандай назариянинг душмани, инерт ва консерватив куч бўлиб, тарихнинг тўхтовсиз боришига халақит беради.

Маркс ва Энгельс ёш гегелчиларнинг қарашлари асоссиз ва реакцион эканлигини исботлаб, бу масалани диалектик-материалистик тушуниш ғоясини майдонга ташладилар, бу ғояга биноан, тарихий воқеаларнинг ривожланиши ва оқибатида назария ва уни гавдалантирувчи ва танқидий фикр қилувчи айрим шахслар эмас, балки халқ оммаси, ғоялар эмас, балки халқнинг моддий манфаатлари ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Маркс билан Энгельс ёш гегелчиларга қарши кураш олиб бориш билан Бруно Бауэрнинг кишилар ўртасидаги сиёсий муносабатлар масаласидаги нотўғри, идеалистик тезисига қарама-қарши ўлароқ, кишилар ўртасидаги бирламчи алоқани белгиловчи нарса сиёсий ҳаёт эмас, балки граждан ҳаёти, яъни ижтимоий-ишлаб чиқариш муносабатлари эканлиги тўғрисидаги ўзларининг материалистик тезисини асослаб бердилар.

«Муқаддас оила»да назария билан практиканинг ўзаро нисбати, манавий ҳаёт билан моддий ҳаёт ўртасидаги нисбат тўғрисидаги масала ҳам муҳим ўрин эгаллайди. Бруно Бауэр ва унинг издошлари дунё онгнинг айнан ўзгинаси деб ҳисоблар ва шу сабабли онг билан турмуш бир-биридан фарқ қиладиган дунё мавжуд эканини инкор этар эдилар. Маркс билан Энгельс Бруно Бауэр ва шерикларининг бундай фикрлари асоссиз эканлигини чуқур илмий далиллар асосида фош қилдилар.

Илмий коммунизм асосчиларининг биргаликда яратган биринчи асарида фалсафа тарихи, айниқса Англия ва Франциядаги материализм тарихи очерки чуқур ва мазмунли баён қилиб берилди. Маркс ва Энгельс фалсафа тарихини материализм билан идеализм курашининг тарихи сифатида биринчи марта диалектик материализм позициясида туриб қараб чиқдилар, фалсафадаги ана шу икки асосий йўналишнинг синфий ва гносеологик моҳиятини очиб бердилар.

Маркс билан Энгельс Бруно Бауэр ва унинг шерикларини танқид қилиш билан улар ғояларининг манбаи Гегель «Феноменология»си эканлигини кўрсатиб ўтдилар. Шу сабабли улар ўзларининг диққат-эътиборини Гегелнинг шу асарини танқид қилишга қаратдилар. Маркс кўрсатиб ўтганидек, Гегелнинг «Феноменолегияси»да илгари сурилган конструкциянинг асосий иллати шундан иборатки, Гегель унда инсон ўрнига «онгни» қўйди ва воқеликни шу «онг» турли формаларининг йиғиндиси деб тасвирлади.

Маркс билан Энгельс Бауэр ва унинг тарафдорларининг субъектив идеалистик концепциясини тор-мор келтириш билан фақат илмий коммунизм проблемалари, фалсафа ва социология проблемалари юзасидангина эмас, шу билан бирга сиёсий иқтисод, ҳуқуқ, этика, эстетика, психология ва атеизм проблемалари юзасидан ҳам ўзларининг қарашларини ривожлантирдилар. Шу билан бирга улар диалектик материализм позициясида туриб идеализмга қарши кураш олиб бордилар. Улар барча файласуфларни, ўзларининг ўтмишдошлари ва замондошларини бутунлай орқада қолдириб, фақат Гегель диалектикасидангина эмас, балки шу билан бирга Фейербах метафизик материализмидан ҳам ўзиб кетдилар.

Маркс билан Энгельс биргаликда яратган асарнинг аҳамияти яна шундан иборатки, у марксизмнинг моҳиятини, айниқса, фалсафада унинг тутган ўрни ва ролини тушунишга ёрдам беради. В. И. Ленин Маркс билан Энгельснинг дастлабки яратган асарларига, айниқса «Муқаддас оила» асарига жуда катта эътибор берди. В. И. Ленин 1895 йилда ундан пухта конспект олди, марксизм асосчиларининг шу асарда ўз ифодасини топган қарашларининг ривожланишига алоҳида эътибор берди.

Маркс «Муқаддас оила»да оммани тарихнинг онгли яратувчиси деб ёзган эди. Ленин буни таърифлаб... Ҳозирги замон коммунизм асосчиларининг энг машҳур ҳикматли сўзларидан биридир, деб ёзган эди, (Асарлар, 28-том, 463-бет).

«Муқаддас оила»да қўйилган диалектик ва тарихий материализм проблемалари Маркс ва Энгельснинг шундан кейинги асарларида, сўнгра эса янги тарихий шароитларда В. И. Ленин асарларида ривожлантирилди, конкретлаштирилди.

Маркс ва Энгельснинг «Муқаддас оила» асари босилиб чиққан кундан буён орадан 125 йил ўтди. Бироқ у ўз аҳамияти ва муҳимлигини ҳозиргача сақлаб келмоқда. Асарда баён қилинган фикр ва хулосалар ўнг ва «сўл» оппортунизмга, догматизмга ва турли бўёқдаги ревизионизмга қарши кураш олиб боришда коммунистик ва ишчи партияларга катта ёрдам бермоқда.

В. И. Лениннинг буюк хизматларидан бири шундан иборатки, у Маркс билан Энгельснинг назарий меросини янги тарихий шароитларда ижодий ривожлантирди ва бойитди. В. И. Ленин марксизмни қотиб қолган ҳаракатсиз догмага айлантиришга қаратилган уринишларга қарши шафқатсиз кураш олиб борди. КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» Тезисларида таъкидланганидек, Ленин революцияда энг буюк олим ва фанда революционер бўлиб, марксча назарияни ривожлантиришда янги босқич очди, бу босқич марксизмнинг ҳамма таркибий қисмларини—фалсафа, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизмни бойитди.

Ҳ. ИСАМУҲАМЕДОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

ФЕВРАЛДА АТИРГУЛ

Вера ва Николай Климовлар оиласи Термиз шаҳрида истиқомат қилади. Уларнинг гулчилик «хўжалиги»ни кўрган киши ўзини баҳор фаслида юргандек ҳис этади. Гўё шу кичик ҳовлида ўтган йилги баҳор ҳам, очилган гуллар ҳам шундайлигича сақланиб қолгандай. Эни 10 метр ва бўйи 15 метр чамасидаги гулзор участканинг марказида «Президент» гул яшнаб турибди. Унинг чап ёнида «Лариса» номли бинафша рангли гул ғунчалабди. Ўнг томонда эса оқ, қизил ва сариқ рангдаги атиргуллар чаман-чаман очилиб ётибди.

Климовлар гулзорида атиргулларнинг 10 дан ортиқ нови бор. Бу гуллар йил-ўн икки ой очилиб туради.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда Қорақалпоғистон область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг республикада пахтачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди. Бу ҳақда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов доклад қилди.

Кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан Қорақалпоғистон область партия комитети секретари Б. Новицкий «Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида доклад қилди.

Пленумда муҳокама қилинган ҳар иккала масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилинди.

БУХОРО ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда меҳнаткашлар депутатлари Бухоро область Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Н. Бозоров «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг республикада пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида»ги докладини муҳокама қилинди.

Докладчи ва музокарада қатнашган нотиқлар 1970 йилда пахта етиштиришни янада кўпайтириш резервлари, бу соҳада амалга оширилаётган ишларга тўхталиб ўтдилар. Область деҳқонлари кейинги тўрт йилда давлатга 1 миллион 485 минг тонна ёки беш йиллик планда кўзда тутилганидан 178 минг тонна кўп пахта етказиб бердилар. Шу давр ичида сабзавот ва полиз маҳсулотлари 35 процент, сут етиштириш 20.3 процент, қоракўл тери 16.4 процент пилла етиштириш 4.7 процент кўпайди.

Партия активи йиғилишида 1970 йилда пахтачиликни янада юксалтириш режалари белгилаб олинди. Актив йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ТАРБИЯНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

НАМАНГАН. Бу ерда ёшларни интернацианализм руҳида тарбиялашга бағишланган илмий-методик конференция бўлиб ўтди. Конференцияда ўқитувчилар, мактабларнинг бош пионер вожатийлари комсомол ходимлари қатнашди. Областдаги қарийб ҳамма мактабларда ташкил этилган интернационал дўстлик клубларининг тажрибаси умумлаштирилди. Бу клубларда сиёсий ахборот берилмоқда, тематик кечалар ўтказилмоқда. Баъзи мактабларда «дўстларникида меҳмон бўлиш учун» қилинаётган ғойибона саёҳатлар, иттифоқдош республикаларга бағишланган фестиваллар ҳаммага манзур бўлмоқда.

Нукус шаҳридаги ёғ заводининг сут цехи аппаратчиси Тамара Первухина корхонанинг пешқадам ишчиларидан. У ишлаб чиқаришда ҳам, жамоат топширигини бажаришда ҳам барчага намуна.

Р. САИДОВ фотоси.

Ю...АЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 7.45 — «Мактаб ва жамоатчилик», 8.25 — Лирик концерт. 9.30 — Шарқ куйлари. 10.10 — «ТАБАССУМ» радиожурнали. 11.35 — «Ленин ҳамиша биз билан» музикали эшиттириш. 12.15 — «Эрталабки салом!» (Москва). 13.30 Совет Армияси жангчилари учун концерт (русча). 15.10 — «Улуғ Ватан учун жанг қилдилар». Музикали эшиттириш. 17.40 — Экран янгиликлари. 18.00 — «Музикали глобус». 18.40 — Я. Сибелиус. «АФСОНА». 19.20 — Дўстлик қўшиқлари. 20.00 — «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси. 21.00 — «Мамлакатлар ва қитъалар». 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.20 — «ТАБАССУМ» радиожурнали (такрорий эшиттириш). 23.20 — Кечки дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади. 10.00 — Гимнастика. 10.20 — Қўғирчоқ фильм.

Рус тилида: 10.45 — «ЯНГРА БАРАБАН». 11.15 — «Олтин бузоқча» (бадиий фильмнинг 1-серияси).

Ўзбек тилида: 12.30 — Ёзувчилар болаларга. Худойберди Тўхтабоев. 13.20 — «ЗАМАНДАС» программаси», 17.00 — «Ёш куч» спорт программаси.

Рус тилида: 17.40 — «АХБОРОТ». 18.10 — «Олтин бузоқча» (2-серияси).

Ўзбек тилида: 19.55 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. В. Сиснев. «Учрашув» (спектакль). 20.35 — Телеминиатюралар (такрорий кўрсатув). 21.15 — «АХБОРОТ». 21.45 — Халқ созанда бастакорлари Ғанижон Тошматов.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 22/II да Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 22/II да Қайнона (кундузи). Фарғона тонг отгунча (кечқурун).

КИНО

Усмирлар (2 серия) — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ярим ва 4 да).

Дўппи кийган фаришта — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА». (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4, кеч 8 да).

Қирқ биринчи йил олмалари САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 ярим ва 9 яримда).

Она муҳаббати (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Эркин ВОҲИДОВ

«ОЛТИН ДЕВОР»

3 пардали комедия

Саҳнага қўювчи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати — Т. У. ХУЖАЕВ.

Режиссёр ассистенти — Б. ЙЎЛДОШЕВ.

Рассом — М. ЭШОНХУЖАЕВ.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИГА спорт мавсуми вақтида ишлаш учун СССР биринчилигининг футбол ўйинларига кириш билетларини сотувчи штатсиз кассирлар КЕРАК

Ўзбекистон кўрлар жамияти Марказий правлениесининг президиуми президиум раисининг ўринбосари К. А. Аҳмедовга отаси Аҳмад ХАЛИЛОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана. Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330259, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—65, Бухоро 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон — 22—09.

№ Г — 44. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01256.